

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№5

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAКATNI BOSHQARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIQISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O‘TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO‘P O‘LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO‘Y BERISHI MUMKIN BO‘LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o‘g‘li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg‘ashova Madina, Jo‘rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA “TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH” KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJIRIBASI	151
Mamasoliyev G‘ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA‘MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO‘LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg‘unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO‘SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo‘ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O‘RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O‘tbosarov Abrorbek Adxamjon o‘g‘li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI.....	196
Ro‘zmetov Mansur	
O‘ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO‘LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO‘RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o‘g‘li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG‘DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI	278
Ruzibayeva Nargiza Hakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILiyATIGA YANGICHA YONDASHUV	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOELEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLİYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLİYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTЛАRI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvohid Kuldashovich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQА TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	591
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	
SCENARIO-BASED ECONOMETRIC EVALUATION OF REAL INVESTMENT EFFICIENCY IN SMALL BUSINESS ACTIVITIES.....	601
Otajanov Umid Abdullayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISHNING INSTITUTSIONAL VA IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	611
Iminoxunov Abdukoxor Abdivaitovich	
BANK 4.0 SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING BANK BOSHQARUVI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	619
Boltayev Zokirjon Otazarovich	
MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA SUV RESURSLARI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH USULLARI.....	622
Sapayev Azamat Rustamovich	
ФИСКАЛЬНЫЕ ПРАВИЛА В СРЕДНЕСРОЧНОМ БЮДЖЕТНОМ ПЛАНИРОВАНИИ.....	626
Е.М. Соң	
BUXORO VILOYATINING YALPI HUDUDIY MAHSULOT DINAMIKASI VA UNING TARMOQ TUZILMASIDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLAR TAHLILI	631
Raxmonqulova Nafisa Olimjonovna	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	
BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI.....	636
Raupov Shuxrat Soyibovich	

O'ZBEKISTONDA "O'ZSUVA'TA'MINOT" AJ TIZIMI KORXONALARINI "YASHIL" MOLIYALASHTIRISHNI RIVOJLANTIRISHDA XALQARO MOLIYA INSTITUTLARI ISHTIROKIDA JALB QILINGAN XUSUSIY INVESTITSIYALAR DINAMIKASINING IQTISODIY TAHLILI	652
Risqibekova Nozimaxon	
WAYS TO REDUCING POVERTY BY INCREASING INCOME: INSTITUTIONAL AND SOCIO-ECONOMIC MECHANISMS	657
Muxammedov Jasurbek Oллоberdi ugli, Ganiyev Muhammadjon Khalilovich	
QURILISH KORXONALARIDA XARAJATLARNI KLASSIFIKASIYA QILISH VA HISOBGA OLISH TIZIMI	663
Toshimov Azizbek Hakimovich	
MARKAZIY OSIYO DAVLATLARIDA SUV RESURSLARIDAN OQILONA FOYDALANISH.....	667
Jobborov Elmurod Normo'minovich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING HUDUDIY IQTISODIYOT RIVOJLANISHIDAGI O'RNI...	672
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
HUDUDLARARO IQTISODIY NOMUTANOSIBLIK VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	677
Erkinova Dildora Ravshonbek qizi	
XORIJIY BANKLAR AMALIYOTIDA RISKLARNI BAHOLASH VA BOSHQARISH TAJRIBASI	683
Kudaybergenova Guzal Kuanishbayevna	
КОМПЛЕКСНЫЙ ПОДХОД К ПОВЫШЕНИЮ РАБОТОСПОСОБНОСТИ МЕТАЛЛОРЕЖУЩЕГО ИНСТРУМЕНТА ПРИ ОБРАБОТКЕ ТРУДНООБРАБАТЫВАЕМЫХ МАТЕРИАЛОВ.....	687
Желтухин Андрей Владимирович	
AUDITORLARNING PROFESSIONAL FIKR VA MULOHAZALARINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO ILG'OR TAJRIBALARNING AHAMIYATI	694
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
SOVUTGICH QURILMASIDAGI KONDITSIONERDAN AJRALIB CHIQUADIGAN ISSIQLIKDAN MAHSULOTLARNI QURITISHDA FOYDALANISH	699
Nuritov Ikrom, Ibojeva Sevinch, Sultonmurodova Xurinis	
ORGANISATIONAL BEHAVIOR IN ENTERPRISES AND ITS IMPACT ON MANAGEMENT DECISION-MAKING: A REVIEW OF THEORIES	704
Djumanov A.A.	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINI RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLARI VA DOLZARB MUAMMOLARI	714
Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Mannabova Madina Sunnatillo qizi	
MILLIY GO'SHT CHORVACHILIGINING INNOVATSION RIVOJLANISHIDA TASHKILY-IQTISODIY OMILLAR VA ULARNING SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	721
Kushakov Faxriddin Baxtiyarovich	
KORXONANING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI OSHIRISHDA XARAJATLAR MONITORINGINING ROLI.....	731
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA KADRLAR TAYYORLASH VA DUAL TA'LIM TIZIMI RIVOJI.....	738
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	
YANGI O'ZBEKISTONDA GILAMCHILIK SANOATINI RIVOJLANTIRISH MAQSADLARI VA ISTIQBOLLARI....	741
Musayeva Shoirazimovna	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ЖЕНСКОГО ТРУДА НА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ И ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	746
Дониёрова Зухрабону Алишер кизи	
TRANSPORT LOGISTIKA XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING MAMLUKAT IQTISODIYOTI RIVOJIDAGI O'RNI	754
Abdusalikova Komila Abdusalikovna	

JAMOAT TRANSPORTI KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI AMALGA OSHIRISH USULLARI.....	758
Berdiyev Temur Azamatovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA ELEKTRON TIJORAT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH USULLARI.....	764
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
NAVOIY VILOYATI XATIRCHI TUMANIDA MAVJUD TURISTIK RESURSLARDAN ICHKI VA XALQARO TURIZMDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	769
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
RAQAMLI PLATFORMALARNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MOLIYAVIY TEXNOLOGIYALARNING INKLUZIVLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	776
Azizbek Nusratov San'atillayevich	
MINERAL VA KIMYOVIY QO'SHIMCHALAR BILAN KOMPLEKS MODIFIKATSIYALASH ORQALI SEMENT MATRITSASI MUSTAHKAMLIGINI OSHIRISH.....	781
Turgaev Jambul Adilbaevich	
KICHIK BIZNES SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR TRANSFERINI TA'MINLASH OMILLARI VA ISTIQBOLLARI.....	787
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
WAYS TO IMPROVE PRICING POLICY MECHANISMS OF STATE-OWNED ENTERPRISES.....	792
Mavlonov Ozod Ulug'bekovich	
AN'ANAVIY VA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN BOSHQARUV TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI (MS1H1 SERVO MOTORI MISOLIDA)	798
Pirmatov Nurali Berdiyevich, Egamov Akmal Mamarasulovich, Mamarasulov Nodir Akmal o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIK VA LIKVIDLIKNI BOSHQARUV HISOBIGA INTEGRATSIYALASH: KO'RSATKICHLAR TIZIMI, PROGNOZLASH VA ERTA OGOHLANTIRISH MEXANIZMI.....	803
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich	
TAYYOR MAHSULOT QADRSIZLANISHI HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA MOSLASHTIRISH: ISHCHI SCHYOTLARINI JORIY ETISHNING METODIK ASOSLARI.....	808
Babakulova Matluba Kurbannazarovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И МЕДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ СИСТЕМОЙ РАБОТЫ В МАХАЛЛЯХ.....	812
Kosimjonov Nozimjon Kozimjonovich	
MINTAQALARNING BARQAROR IQTISODIY O'SISHIDA YASHIL IQTISODIYOT KONSEPSIYASINING AHAMIYATI: NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI	815
Maxmudov Sobir Xudoyberdiyevich	
TURISTIK XIZMAT BOZORINING MOHIYATI, UNING VAZIFALARI VA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	821
Payazov Murod Maqsudovich, Salimova Mumtozbeqim Jahongir qizi, Shahnoza Xudoyberdiyeva Davlatovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ZAMONAVIY HISOBLASH TEXNOLOGIYALARINING O'RNI	825
Absamatov Asqar Ergashovich	
MINTAQAVIY TURIZM SOHASI UCHUN MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI BO'YICHA TAVSIYALAR	830
Raxmatov Adxam Itolmasovich	
YAROQSIZ AVTOMOBIL SHINALARINI QAYTA ISHLASH USULLARI TAHLILI	839
Maxmonov Uktam Ashurovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINING RIVOJLANISHI VA RAQOBATBARDOSHLIGINI PROGNOZLASH METODLARI	845
Bozorova Madina Raxmat qizi	

HUDUDIY TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA MEHMON UYLARINING ULUSHINI OSHIRISHNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI.....	850
Dilbar Xasanovna Aslanova, Jasur Farxodovich Fattayev	
АНАЛИЗ РАЗРАБОТКИ ЖЕНСКИХ КОЛЛЕКЦИЙ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СТИЛИСТИЧЕСКИХ И КОНСТРУКТИВНЫХ ОСОБЕННОСТЕЙ ПЕТРО-МОДЫ.....	854
Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI OSHIRISHNING ASOSIY MOLIVAVIY YO'NALISHLARINI BOSHQARISH MASALALARI.....	859
Daniyarov Quwatbay Dáwirxanovich, Turdimuratova Gulsanem Asqar qizi	
BUXORO SHAHRIDAGI PREZIDENT MAKTABINING MOLIVAVIY-IQTISODIY FAOLIYATI VA BOSHQARUV TIZIMINI TAHLIL ETISH.....	866
Davidxodjajev Oybek Obidovich	
ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR ENSURING FOOD SECURITY AND ITS STRUCTURAL COMPOSITION.....	871
Mattiyev Sodiqjon Qodirovich	
ISSIQ-QURUQ IQLIM HUDUDLARIDA BINOLARNING ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA DINAMIK QUYOSHDAN HIMOYALOVCHI TIZIMLARNING ARXITEKTURAVIY-INJENERLIK YECHIMLARI.....	876
Ahmadov Tolibjon Akmalovich	
Iqtisodiy tizimda risk va uning xususiyatlari tahlili.....	879
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
YASHIRIN IQTISODIYOT VA UNI RAQAMLI NAZORAT SHAROITIDA QISQARTIRISH USULLARI.....	887
Nargiza Muzafarovna Babaeva	
YURAK-QON TOMIR KASALLIKLARINI BASHORAT QILISHDA MASHINALI O'QITISH ALGORITMLARINING QIYOSIY TAHLILI.....	894
Saytov Kamiljan Begdullaevich, Bekniyazova Nurjamal Danaevna, Xudaynazarova Malika Orinbaevna	
TIJORAT BANKLARI KREDITLARI ASOSIDA YOG'-MOY SANOATI KORXONALARINI TRANSFORMATSIYA QILISH ISTIQBOLLARI.....	903
Azlarova Dilnoza Axrorovna	
YASHIL OBLIGATSIYALAR BOZORINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	908
Mamayusupova Shahina Ulug'bek qizi	
QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI: QUYOSH, SHAMOL VA GIDRO ENERGIYANI INVESTITSIYA VA DAROMAD TAHLILI.....	914
Sohibov Azizbek, Karimova Komila	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDA TURISTIK SIG'IMNI ILMIY ASOSDA BOSHQARISH: KO'KALDOSH MADRASASI TAJRIBASI.....	919
Ikromova Shaxinabonu, Qilichov Muhriddin	
DAVLAT XARIDLARIDA TCO-UMUMIY EGALIK QIYMATI ASOSIDA BAHOLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	926
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
MAHALLIY BYUDJETLAR MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULK VA YER SOLIQLARINI TAKOMILLASHTIRISH: EKONOMETRIK YONDASHUV.....	930
Babayev Shavkat Bayramovich	
СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ И ГИБРИДНЫЕ ПОДХОДЫ К ПРОЕКТИРОВАНИЮ ВЫСОТНЫХ ГОСТИНИЦ И СПЕЦИАЛИЗИРОВАННЫХ ПУЛЬМОНОЛОГИЧЕСКИХ БОЛЬНИЦ.....	937
Гаффорова Зиёда, Габибова Ирина	
IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASHDA YASHIL IQTISODIYOTNING O'RNI VA AHAMIYATI.....	952
Tursinov A.J., N. Bazarbaev, Z. Dauletova, N. Mirzaxanova	
MARKAZIY OSIYODA HUDUDIY INTEGRATSIYA JARAYONLARI RIVOJLANISHINING ZAMONAVIY HOLATI VA OMILLARI.....	956
Akbarova Kamola Akmaljonovna	

MARKAZIY OSIYODA HUDUDIY INTEGRATSIYA JARAYONLARI RIVOJLANISHINING ZAMONAVIY HOLATI VA OMILLARI

Akbarova Kamola Akmaljonovna

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlari rivojlanishining zamonaviy holati va unga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilingan. Tadqiqotda mintaqa davlatlari o'rtasidagi savdo-iqtisodiy aloqalar, transport-logistika infratuzilmasi, energetik hamkorlik, suv resurslaridan foydalanish, raqamli iqtisodiyot va tashqi geosiyosiy omillarning integratsion jarayonlarga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, O'zbekistonning ochiq va pragmatik tashqi iqtisodiy siyosati Markaziy Osiyoda yangi mintaqaviy hamkorlik muhitini shakllantirishdagi muhim omil sifatida baholangan. Maqolada hududiy integratsiyani chuqurlashtirish uchun transport koridorlarini rivojlantirish, bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish, sanoat kooperatsiyasini kengaytirish va raqamli savdo mexanizmlarini takomillashtirish zarurligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Markaziy Osiyo, hududiy integratsiya, iqtisodiy hamkorlik, transport-logistika, savdo aloqalari, energetika, suv resurslari, raqamli iqtisodiyot, mintaqaviy hamkorlik.

Аннотация: В данной статье анализируются современное состояние развития процессов региональной интеграции в Центральной Азии и основные факторы, влияющие на эти процессы. В исследовании рассматриваются торгово-экономические связи между странами региона, транспортно-логистическая инфраструктура, энергетическое сотрудничество, использование водных ресурсов, цифровая экономика, а также влияние внешних геополитических факторов на интеграционные процессы. Особое внимание уделяется открытой и прагматичной внешнеэкономической политике Узбекистана, которая рассматривается как важный фактор формирования новой среды регионального сотрудничества в Центральной Азии. В статье обосновывается необходимость развития транспортных коридоров, упрощения таможенных процедур, расширения промышленной кооперации и совершенствования механизмов цифровой торговли для углубления региональной интеграции.

Ключевые слова: Центральная Азия, региональная интеграция, экономическое сотрудничество, транспорт и логистика, торговые связи, энергетика, водные ресурсы, цифровая экономика, региональное сотрудничество.

Abstract: This article analyzes the current state of regional integration processes in Central Asia and the main factors influencing their development. The study examines trade and economic relations among the countries of the region, transport and logistics infrastructure, energy cooperation, water resource management, the digital economy, and the impact of external geopolitical factors on integration processes. Particular attention is paid to Uzbekistan's open and pragmatic foreign economic policy, which is considered an important factor in shaping a new environment for regional cooperation in Central Asia. The article substantiates the need to develop transport corridors, simplify customs procedures, expand industrial cooperation, and improve digital trade mechanisms in order to deepen regional integration.

Keywords: Central Asia, regional integration, economic cooperation, transport and logistics, trade relations, energy, water resources, digital economy, regional cooperation.

KIRISH

Global iqtisodiy va geosiyosiy transformatsiyalar kuchayib borayotgan hozirgi davrda hududiy integratsiya jarayonlari jahon xo'jaligi rivojlanishining muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, savdo-iqtisodiy aloqalarning chuqurlashuvi, transport-logistika tizimlarining o'zaro bog'liqligi, energetik xavfsizlik, oziq-ovqat ta'minoti hamda raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi mamlakatlar o'rtasidagi hududiy hamkorlikni yanada kuchaytirishni taqozo etmoqda. Shu nuqtayi nazardan Markaziy Osiyo mintaqasi ham global iqtisodiy tizimning muhim strategik hududlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda.

So'nggi yillarda Markaziy Osiyo mamlakatlari o'rtasida siyosiy ishonchning mustahkamlanishi, iqtisodiy aloqalarning faollashuvi va o'zaro manfaatli hamkorlik mexanizmlarining rivojlanishi hududiy integratsiya jarayonlariga yangi sur'at bag'ishlamoqda. Xususan, transport koridorlarini rivojlantirish, transchegaraviy savdoni kengaytirish, investitsion hamkorlikni kuchaytirish hamda suv-energetika resurslaridan samarali foydalanish bo'yicha olib borilayotgan tashabbuslar mintaqaviy integratsiyaning zamonaviy bosqichini shakllantirmoqda. Shu bilan birga, geosiyosiy raqobatning kuchayishi, global ta'minot zanjirlaridagi uzilishlar, ekologik muammolar va

xalqaro iqtisodiy beqarorlik hududiy integratsiya jarayonlariga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda.

Markaziy Osiyo davlatlari uchun hududiy integratsiya nafaqat iqtisodiy o'sishni jadallashtirish, balki mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash, tranzit salohiyatini oshirish va xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshlikni kuchaytirishning muhim vositasi hisoblanadi. Ayniqsa, O'zbekiston tomonidan ochiq va pragmatik tashqi iqtisodiy siyosatning amalga oshirilishi mintaqada yangi integratsion muhit shakllanishiga xizmat qilmoqda. Natijada mintaqada davlatlari o'rtasidagi savdo aylanmasi, investitsion hamkorlik va infratuzilmaviy loyihalar hajmi sezilarli darajada ortib bormoqda.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, global iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlarining zamonaviy holatini ilmiy jihatdan tahlil qilish, unga ta'sir etuvchi iqtisodiy, siyosiy va institutsional omillarni aniqlash hamda mintaqaviy hamkorlikni rivojlantirish istiqbollari baholash muhim ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu sababli mazkur tadqiqotda Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlarining rivojlanish tendensiyalari, ularning asosiy omillari hamda mintaqaviy iqtisodiy hamkorlikni takomillashtirish yo'nalishlari tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlarini o'rganishda B. Kaminski va S. Mitra tadqiqotlari muhim nazariy-amaliy ahamiyatga ega. Mualliflar mintaqada savdo aloqalarining shakllanishi, chegaraoldi bozorlarining iqtisodiy roli va transc chegaraviy hamkorlikning amaliy mexanizmlarini tahlil qilgan. Ularning yondashuvida Markaziy Osiyo integratsiyasi faqat davlatlararo kelishuvlar bilan emas, balki amaliy savdo oqimlari, kichik biznes subyektlari faolligi va chegaradosh hududlar o'rtasidagi iqtisodiy bog'liqlik orqali ham namoyon bo'lishi ta'kidlanadi. Bu jihat mintaqaviy integratsiyani pastdan yuqoriga shakllanuvchi iqtisodiy jarayon sifatida baholash imkonini beradi [1].

R.Sh. Mirzahatamov Markaziy Osiyo davlatlari tashqi siyosatida mintaqaviy hamkorlik masalalarini tahlil qilib, integratsiya jarayonlarining siyosiy-diplomatik asoslariga alohida e'tibor qaratadi. Muallifning fikricha, mintaqaviy hamkorlikning rivojlanishi davlatlar o'rtasidagi o'zaro ishonch, xavfsizlik, siyosiy muloqot va tashqi siyosiy manfaatlarning uyg'unlashuviga bevosita bog'liq. Ushbu yondashuv Markaziy Osiyoda iqtisodiy integratsiyaning samarali kechishi uchun avvalo siyosiy barqarorlik va diplomatik hamkorlik muhim shart ekanligini ko'rsatadi [2].

M.O. Sarikulov va I.I. Orifjonov O'zbekistonning Markaziy Osiyo mamlakatlari bilan savdo aloqalari rivojlanishini o'rganib, mintaqaviy integratsiyada savdo-iqtisodiy munosabatlarning asosiy o'ringa ega ekanligini asoslaydi. Mualliflar O'zbekistonning qo'shni davlatlar bilan tashqi savdo hajmi, eksport-import tarkibi va iqtisodiy hamkorlik yo'nalishlarini tahlil qilish orqali savdo aloqalarining kengayishi mintaqaviy integratsiyani jadallashtiruvchi muhim omil ekanligini ko'rsatadi. Bu yondashuv O'zbekistonning ochiq iqtisodiy siyosati Markaziy Osiyo hududiy integratsiyasida faol harakatlantiruvchi kuchga aylanayotganini anglashga yordam beradi [3].

N.I. Meliyev Markaziy Osiyo transport tizimini rivojlantirish siyosatida O'zbekiston tashabbuslarini tahlil qilib, transport-logistika infratuzilmasini integratsion jarayonlarning asosiy strategik yo'nalishlaridan biri sifatida baholaydi. Tadqiqotda xalqaro transport koridorlari, tranzit yo'nalishlari va mintaqaviy bog'liqlikni kuchaytiruvchi infratuzilmaviy loyihalarning iqtisodiy ahamiyati yoritiladi. Muallifning yondashuvi shuni ko'rsatadiki, Markaziy Osiyo davlatlarining dengiz portlariga bevosita chiqish imkoniyati cheklangan sharoitda transport tarmoqlarini rivojlantirish integratsiyaning amaliy samaradorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi [4].

Jahon banki tomonidan tayyorlangan "Trade Expansion through Market Connection" nomli tadqiqotda Markaziy Osiyo bozorlarining o'zaro bog'lanishi, savdo aloqalarining kengayishi va mintaqaviy bozor infratuzilmasining rivojlanish imkoniyatlari tahlil qilingan. Ushbu manbada Qozog'iston, Qirg'iziston va Tojikiston misolida ichki hamda transc chegaraviy bozorlar o'rtasidagi aloqalar savdo integratsiyasining muhim elementi sifatida ko'rib chiqiladi. Mazkur yondashuv mintaqaviy integratsiya jarayonlarida yirik makroiqtisodiy kelishuvlar bilan bir qatorda, mahalliy bozorlar va real savdo almashinuvi ham muhim o'rin tutishini ko'rsatadi [5].

OECD/ITF tomonidan tayyorlangan hisobotda Markaziy Osiyoda transport va yuk tashish aloqalarini kuchaytirish masalalari chuqur tahlil qilingan. Hisobotda mintaqaning xalqaro savdo tizimiga samarali qo'shilishi uchun transport xarajatlarini kamaytirish, logistika xizmatlari sifatini oshirish va tranzit yo'laklarini modernizatsiya qilish zarurligi ko'rsatiladi. Ushbu manba Markaziy Osiyo integratsiyasining faqat savdo siyosati bilan emas, balki infratuzilmaviy ulanish darajasi bilan ham chambarchas bog'liq ekanligini asoslashda muhim ahamiyatga ega [6].

Yevroosiyo taraqqiyot bankining "The Economy of Central Asia: A Fresh Perspective" nomli hisobotida Markaziy Osiyo iqtisodiyotining umumiy salohiyati, demografik imkoniyatlari, resurs bazasi va mintaqaviy hamkorlik istiqbollari keng yoritilgan. Hisobotda mintaqada davlatlarining iqtisodiy o'sishi, investitsion imkoniyatlari, ichki bozor hajmi va tashqi iqtisodiy aloqalari integratsiya jarayonlari uchun muhim poydevor sifatida ko'rsatiladi. Ushbu manba Markaziy Osiyoni alohida davlatlar majmui sifatida emas, balki yagona geoiqtisodiy makon sifatida o'rganishga imkon beradi [7].

Osiyo taraqqiyot bankingning CAREC 2030 strategiyasida Markaziy va G'arbiy Osiyo davlatlari o'rtasida barqaror rivojlanish, iqtisodiy bog'liqlik va infratuzilmaviy integratsiyani kuchaytirish masalalari belgilangan. Mazkur strategiyada transport, energetika, savdo, iqtisodiy koridorlar va institutsional hamkorlik integratsiyaning asosiy yo'nalishlari sifatida ko'rsatiladi. Bu hujjat Markaziy Osiyo mintaqasida ko'p tomonlama hamkorlikni rivojlantirishda xalqaro moliya institutlari va mintaqaviy dasturlarning ahamiyatini ochib beradi [8].

N. Yoshino, B. Huang, D. Azhgaliyeva va Q. Abbas tahriri ostida tayyorlangan ilmiy to'plamda Markaziy Osiyoda infratuzilmani rivojlantirish, uni moliyalashtirish mexanizmlari va iqtisodiy ta'siri tahlil qilingan. Mualliflar infratuzilma loyihalarini iqtisodiy o'sish, hududiy bog'liqlik va investitsion faollikni oshiruvchi muhim omil sifatida baholaydi. Ushbu yondashuv mintaqaviy integratsiyaning uzoq muddatli samaradorligi transport, energetika va raqamli infratuzilma kabi sohalarga yo'naltirilgan investitsiyalar bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatadi [9].

CAREC Institute tomonidan tayyorlangan "Corridor Performance Measurement and Monitoring Annual Report 2023" hisobotida mintaqadagi transport koridorlarining samaradorligi, yuk tashish tezligi, chegaradan o'tish jarayonlari va logistika xarajatlari kabi ko'rsatkichlar tahlil qilinadi. Ushbu manba Markaziy Osiyoda integratsiya jarayonlarining amaliy natijalarini o'lchashda muhim statistik va tahliliy asos bo'lib xizmat qiladi. Hisobotda transport koridorlari faoliyatining monitoringi orqali mintaqaviy savdo samaradorligini oshirish yo'llari ko'rsatiladi [10].

Osiyo taraqqiyot bankingning "Asian Economic Integration Report 2024" hisobotida Osiyo mintaqasida iqtisodiy integratsiya, global qiymat zanjirlari va dekarbonizatsiya jarayonlari tahlil qilingan. Ushbu manba Markaziy Osiyo integratsiyasini kengroq Osiyo iqtisodiy makoni bilan bog'liq holda baholash imkonini beradi. Hisobotda global qiymat zanjirlarining qayta shakllanishi, yashil iqtisodiyot va barqaror ishlab chiqarish tizimlari kelajakdagi integratsiya jarayonlarining muhim yo'nalishlari sifatida ko'rsatiladi [11].

Umuman olganda, tahlil qilingan adabiyotlar Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlari ko'p qirrali va o'zaro bog'liq omillar ta'sirida rivojlanayotganini ko'rsatadi. Mahalliy olimlar asosan O'zbekistonning mintaqaviy hamkorlik, savdo aloqalari va transport tashabbuslaridagi rolga e'tibor qaratgan bo'lsa, xalqaro tashkilotlar hisobotlarida savdo, logistika, infratuzilma, iqtisodiy koridorlar va barqaror rivojlanish masalalari keng tahlil qilingan. Shu bois Markaziy Osiyoda integratsiyani chuqurlashtirish uchun siyosiy muloqot, savdo-iqtisodiy hamkorlik, transport bog'liqligi, infratuzilmaviy modernizatsiya va raqamli iqtisodiyot omillarini kompleks tarzda rivojlantirish zarur.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda Markaziy Osiyo mamlakatlarida hududiy integratsiya jarayonlarining zamonaviy holatini o'rganish maqsadida xalqaro tashkilotlar va milliy statistik manbalarning rasmiy ma'lumotlaridan foydalanildi. Jumladan, Jahon banki, Xalqaro valuta jamg'armasi, BMT, Yevroosiyo taraqqiyot banki, JST hamda Markaziy Osiyo davlatlari statistika qo'mitalari tomonidan e'lon qilingan savdo aylanmasi, investitsiyalar, transport-logistika ko'rsatkichlari va iqtisodiy hamkorlikka oid ma'lumotlar tahlil qilindi. Tadqiqot davomida ilmiy maqolalar, analitik hisobotlar va normativ-huquqiy hujjatlar asosida hududiy integratsiyaning nazariy hamda amaliy jihatlari o'rganildi. Olingan ma'lumotlarni tahlil qilishda qiyosiy tahlil, dinamik tahlil, statistik guruhlash, tizimli yondashuv va mantiqiy umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, mintaqa mamlakatlari o'rtasidagi iqtisodiy aloqalar rivojlanish tendensiyalarini aniqlash orqali hududiy integratsiyaga ta'sir etuvchi asosiy omillar baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Markaziy Osiyo mintaqasi tarixan Buyuk ipak yo'lining markaziy hududlaridan biri sifatida Sharq va G'arb o'rtasidagi iqtisodiy, madaniy hamda savdo aloqalarining muhim bo'g'ini hisoblangan. Hozirgi global iqtisodiy transformatsiyalar sharoitida ushbu hududning geoiqtisodiy va geosiyosiy ahamiyati yanada ortib bormoqda. Ayniqsa, xalqaro savdo yo'nalishlarining qayta shakllanishi, transport-logistika tizimlarining diversifikatsiyalashuvi va yangi tranzit koridorlarining paydo bo'lishi Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlarini jadallashtirmoqda. Shu jihatdan hududiy integratsiya mintaqa mamlakatlari iqtisodiy barqarorligini ta'minlash, investitsion jozibadorlikni oshirish va xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshlikni kuchaytirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

So'nggi yillarda Markaziy Osiyo davlatlari o'rtasidagi siyosiy munosabatlarning yaxshilanishi mintaqaviy integratsiya rivojlanishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Ayniqsa, O'zbekiston tomonidan ochiq tashqi siyosatning amalga oshirilishi va qo'shni davlatlar bilan o'zaro manfaatli hamkorlikka ustuvor ahamiyat berilishi mintaqadagi iqtisodiy aloqalarning faollashuviga xizmat qildi. Natijada mintaqa mamlakatlari o'rtasidagi savdo hajmi, investitsiyalar oqimi va transport qatnovlari sezilarli darajada oshdi. Bu esa hududiy integratsiyaning amaliy mexanizmlarini shakllantirishga zamin yaratmoqda.

Markaziy Osiyoda integratsiya jarayonlarining rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillardan biri geografik yaqinlik va iqtisodiy manfaatlarining o'zaro uyg'unligidir. Mintaqa davlatlari umumiy tarixiy, madaniy va iqtisodiy aloqalarga ega bo'lib, ularning iqtisodiy tizimlari ko'plab yo'nalishlarda bir-birini to'ldiradi. Masalan, Qozog'iston katta energetik va xomashyo salohiyatiga ega bo'lsa, O'zbekiston sanoat va demografik resurslari bilan ajralib turadi. Qirg'iziston va Tojikiston gidroenergetika imkoniyatlariga ega bo'lib, Turkmaniston tabiiy gaz resurslari bo'yicha mintaqaning muhim davlatlaridan biri hisoblanadi. Ushbu resurslarning o'zaro uyg'unligi hududiy iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirish uchun muhim iqtisodiy asos yaratadi.

Mintaqaviy integratsiya rivojlanishida transport-logistika infratuzilmasining ahamiyati ham yuqori hisoblanadi. Markaziy Osiyo davlatlari dengiz portlariga to'g'ridan to'g'ri chiqish imkoniyatiga ega emasligi sababli transport xarajatlari nisbatan yuqori bo'lib qolmoqda. Shu sababli xalqaro tranzit koridorlarini rivojlantirish va transport aloqalarini diversifikatsiyalash mintaqa davlatlari uchun strategik ahamiyat kasb etadi. Xususan, "Xitoy - Markaziy Osiyo - Yevropa" transport yo'nalishi, Transkaspiy xalqaro transport koridori va "Shimol - Janub" yo'lga mintaqa iqtisodiyotining xalqaro bozorlarga integratsiyalashuvini kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Mazkur koridorlar orqali yuk tashish hajmining oshishi eksport-import operatsiyalarining samaradorligini kuchaytirib, mintaqaning tranzit salohiyatini oshirmoqda (1-jadval).

1-jadval

Markaziy Osiyo mamlakatlarida hududiy integratsiya jarayonlariga ta'sir etuvchi asosiy omillar tavsifi¹

Omillar	Mazmuni	Integratsiyaga ta'siri
Geografik yaqinlik	Mamlakatlarning o'zaro chegaradosh joylashuvi	Savdo, logistika va transport xarajatlarini kamaytiradi
Transport-logistika koridorlari	Xalqaro tranzit yo'laklari va temiryo'l tarmoqlari rivojlanishi	Eksport-import hajmini oshiradi va tranzit salohiyatini kuchaytiradi
Energetik resurslar	Neft, gaz va gidroenergetika salohiyati	Energetik hamkorlikni rivojlantiradi
Suv resurslari	Transchegaraviy daryolar va suv taqsimoti tizimi	Qishloq xo'jaligi va energetika tizimlarining o'zaro bog'liqligini kuchaytiradi
Savdo-iqtisodiy hamkorlik	O'zaro savdo hajmi va investitsion aloqalar	Mintaqaviy iqtisodiy integratsiyani jadallashtiradi
Raqamli iqtisodiyot	Elektron bojxona, elektron savdo va raqamli xizmatlar	Savdo operatsiyalarini soddalashtiradi
Geosiyosiy omillar	Xalqaro tashabbuslar va tashqi iqtisodiy manfaatlar	Yangi investitsiya va tranzit imkoniyatlarini yaratadi
Siyosiy barqarorlik	Davlatlararo ishonch va diplomatik aloqalar	Uzoq muddatli hamkorlikni mustahkamlaydi

Jadval ma'lumotlari Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlari ko'p omilli tizim asosida rivojlanayotganligini ko'rsatadi. Ayniqsa, geografik yaqinlik va transport-logistika infratuzilmasi mintaqaviy iqtisodiy hamkorlikning asosiy drayverlari sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu bilan birga, energetik va suv resurslarining o'zaro bog'liqligi davlatlar o'rtasidagi strategik hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qilmoqda. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi esa bojxona va savdo jarayonlarini tezlashtirib, integratsiyaning zamonaviy mexanizmlarini shakllantirmoqda. Jadvaldagi omillar tahlili shuni ko'rsatadiki, siyosiy barqarorlik va tashqi iqtisodiy tashabbuslar bilan uyg'unlashgan holda mintaqaviy integratsiya Markaziy Osiyo mamlakatlarining xalqaro iqtisodiy tizimdagi raqobatbardoshligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Hududiy integratsiya jarayonlarining rivojlanishida tashqi iqtisodiy hamkorlik ham muhim o'rin tutadi. So'nggi yillarda Markaziy Osiyo davlatlari o'rtasidagi savdo aylanmasining o'sishi integratsiya jarayonlarining iqtisodiy natijadorligini ko'rsatmoqda. Ayniqsa, sanoat kooperatsiyasi, qo'shma investitsion loyihalar va transchegaraviy savdo zonalarining rivojlanishi mintaqaviy iqtisodiy aloqalarni mustahkamlashga xizmat qilmoqda. O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi sanoat kooperatsiyasi, O'zbekiston va Qirg'iziston o'rtasidagi chegaraoldi savdo markazlari hamda energetika sohasidagi qo'shma loyihalar integratsion jarayonlarning amaliy ko'rinishlaridan biri hisoblanadi.

Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya rivojlanishiga ta'sir etayotgan muhim omillardan biri suv-energetika resurslari bilan bog'liq hamkorlik hisoblanadi. Mintaqa davlatlari tabiiy resurslar taqsimoti jihatidan o'zaro chambarchas bog'langan bo'lib, bu holat iqtisodiy manfaatlarining uyg'unlashuviga xizmat qilmoqda. Jumladan, Qirg'iziston va Tojikiston gidroenergetika salohiyati bilan ajralib tursa, O'zbekiston, Qozog'iston va Turkmaniston energetik resurslar hamda qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishida muhim o'rin egallaydi. Shu sababli suv va energetika

1 Manba: muallif ishlanmasi.

resurslaridan samarali foydalanish masalasi nafaqat iqtisodiy rivojlanish, balki mintaqaviy barqarorlikni ta'minlash nuqtayi nazaridan ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. So'nggi yillarda suv resurslarini boshqarish, elektr energiyasi almashinuvi va energetik xavfsizlikni mustahkamlash bo'yicha olib borilayotgan muloqotlarning faollashuvi integratsion munosabatlarning yangi bosqichga ko'tarilayotganligini ko'rsatmoqda.

Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi ham hududiy integratsiyaning zamonaviy yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda.

Birinchidan, elektron savdo platformalarining kengayishi mintaqa davlatlari o'rtasidagi savdo aloqalarini tezlashtirmoqda.

Ikkinchidan, raqamli bojxona tizimlari va elektron hujjat almashinuvi transchegaraviy operatsiyalarni soddalashtirib, ortiqcha vaqt va xarajatlarni kamaytirishga xizmat qilmoqda.

Uchinchidan, logistika tizimlarining avtomatlashtirilishi yuk tashish jarayonlarining samaradorligini oshirib, mintaqaning tranzit salohiyatini kuchaytirmoqda. Natijada biznes subyektlari uchun yanada qulay investitsion va savdo muhiti shakllanib, iqtisodiy faollikning ortishi kuzatilmoqda.

Hududiy integratsiya jarayonlariga global geosiyosiy omillar ham sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, xalqaro iqtisodiy beqarorlik, jahon ta'minot zanjirlaridagi uzilishlar va geosiyosiy raqobatning kuchayishi Markaziy Osiyo davlatlarini yangi iqtisodiy hamkorlik yo'nalishlarini izlashga undamoqda. Shu bilan birga, mintaqaning geostrategik joylashuvi yirik xalqaro iqtisodiy tashabbuslarning ushbu hududga bo'lgan qiziqishini oshirmoqda. Jumladan, Xitoyning "Bir makon, bir yo'l" tashabbusi, Yevropa Ittifoqining Global Gateway strategiyasi hamda Janubiy Osiyo bozorlariga chiqish imkoniyatlari Markaziy Osiyo davlatlari uchun yangi iqtisodiy istiqbollarni yuzaga keltirmoqda. Bu esa mintaqaning xalqaro tranzit va savdo tizimidagi strategik ahamiyatini yanada kuchaytirmoqda.

Shu bilan birga, hududiy integratsiya rivojlanishiga ta'sir etayotgan ayrim cheklovlar ham mavjud. Avvalo, transport-logistika infratuzilmasining barcha hududlarda bir xil darajada rivojlanmaganligi iqtisodiy aloqalar samaradorligiga ta'sir ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, bojxona tartib-taomillari va texnik standartlardagi ayrim tafovutlar savdo operatsiyalarining murakkablashishiga sabab bo'lmoqda. Ayrim hollarda suv resurslaridan foydalanish bilan bog'liq masalalar hamda geosiyosiy manfaatlarining kesishishi integratsion jarayonlarning rivojlanishiga ma'lum darajada ta'sir etmoqda. Biroq keyingi yillarda davlatlar o'rtasida konstruktiv muloqotning kuchayishi, o'zaro ishonchning ortishi va pragmatik hamkorlik tamoyillarining shakllanishi ushbu muammolarni bosqichma-bosqich hal etish imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Mintaqada hududiy integratsiyani yanada chuqurlashtirish uchun iqtisodiy siyosatlarni muvofiqlashtirish, transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda bojxona tizimlarini raqamlashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, sanoat kooperatsiyasini rivojlantirish, qo'shma investitsion loyihalarni amalga oshirish va innovatsion texnologiyalar almashinuvi kuchaytirish mintaqa iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Ayniqsa, yashil iqtisodiyot, qayta tiklanuvchi energiya manbalari va ekologik barqarorlik yo'nalishlarida hamkorlikni kengaytirish global ekologik muammolar sharoitida Markaziy Osiyo davlatlari uchun strategik ahamiyat kasb etmoqda.

Umuman olganda, Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlari so'nggi yillarda yangi bosqichga ko'tarilib, iqtisodiy hamkorlikning muhim yo'nalishiga aylanmoqda. Mintaqaning geostrategik joylashuvi, tabiiy resurslari, tranzit salohiyati va demografik imkoniyatlari integratsion jarayonlarning rivojlanishi uchun muhim asos bo'lib xizmat qilmoqda. Global iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida Markaziy Osiyo davlatlari o'rtasidagi hamkorlikni yanada chuqurlashtirish mintaqaning xalqaro iqtisodiy tizimdagi o'rnini mustahkamlash va barqaror iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, global iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlari yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Mintaqa davlatlari o'rtasidagi siyosiy muloqotning faollashuvi, savdo-iqtisodiy aloqalarning kengayishi, transport-logistika infratuzilmasining rivojlanishi va o'zaro investitsion hamkorlikning ortishi integratsion jarayonlarning mustahkamlanishiga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, mintaqaning geostrategik joylashuvi, tranzit salohiyati hamda tabiiy resurslarga boyligi Markaziy Osiyoning xalqaro iqtisodiy tizimdagi ahamiyatini yanada oshirmoqda.

Tahlillar hududiy integratsiyaning rivojlanishiga transport-kommunikatsiya tizimlari, energetik va suv resurslari hamkorligi, raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi hamda tashqi iqtisodiy tashabbuslar muhim ta'sir ko'rsatayotganligini ko'rsatdi. Shu bilan birga, ayrim institutsional va infratuzilmaviy cheklovlar integratsiya jarayonlarining samaradorligiga ma'lum darajada ta'sir qilmoqda. Biroq mintaqa davlatlari o'rtasidagi o'zaro ishonchning ortib borishi va pragmatik iqtisodiy siyosatning shakllanishi mavjud imkoniyatlardan yanada samarali foydalanish uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Hududiy integratsiya jarayonlarini yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi takliflarni amalga oshirish

maqsadga muvofiq hisoblanadi:

- mintaqa davlatlari o'rtasida transport va logistika infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda xalqaro tranzit koridorlari samaradorligini oshirish;
- bojxona tartib-taomillarini soddalashtirish va raqamli bojxona tizimlarini keng joriy etish orqali savdo operatsiyalarini tezlashtirish;
- sanoat kooperatsiyasini kengaytirish, qo'shma investitsion loyihalarni ko'paytirish va erkin iqtisodiy hamkorlik mexanizmlarini rivojlantirish;
- suv va energetika resurslaridan samarali foydalanish bo'yicha uzoq muddatli mintaqaviy hamkorlik dasturlarini ishlab chiqish;
- elektron savdo, raqamli logistika va innovatsion texnologiyalar asosida raqamli iqtisodiyot integratsiyasini kuchaytirish;
- yashil iqtisodiyot va ekologik barqarorlik yo'nalishlarida qo'shma mintaqaviy dasturlarni amalga oshirish;
- Markaziy Osiyo davlatlari o'rtasidagi institutsional hamkorlikni mustahkamlash va muntazam iqtisodiy muloqot platformalarini rivojlantirish.

Umuman olganda, Markaziy Osiyoda hududiy integratsiya jarayonlarini chuqurlashtirish mintaqa davlatlarining iqtisodiy o'sishi, investitsion jozibadorligi va xalqaro bozorlardagi raqobatbardoshligini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Shu sababli mintaqaviy hamkorlikni tizimli ravishda rivojlantirish va integratsiyaning institutsional asoslarini mustahkamlash kelgusida barqaror iqtisodiy taraqqiyotga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. B. Kaminski, S. Mitra. Borderless Bazaars and Regional Integration in Central Asia: Emerging Patterns of Trade and Cross-Border Cooperation. – Washington, D.C.: World Bank, 2012. – 188 p.
2. R.Sh. Mirzahatamov MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI TASHQI SIYOSATIDA MINTAQAVIY HAMKORLIK // OJHPL. 2022. №2. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/markaziy-osiyo-davlatlari-tashqi-siyosatida-mintaqaviy-hamkorlik> (дата обращения: 23.05.2026).
3. Sarikulov M.O., Orifjonov I.I. O'ZBEKISTONNING MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARI BILAN SAVDO ALOQALARINING RIVOJLANISHI // Экономика и социум. 2025. №7-1 (134). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/o-zbekistonning-markaziy-osiyo-mamlakatlari-bilan-savdo-aloqalarining-rivojlanishi> (дата обращения: 23.05.2026).
4. Meliyev, No'monxon Ibodulla O'g'li MARKAZIY OSIYO TRANSPORT TIZIMINI RIVOJLANTIRISH SIYOSATIDA O'ZBEKISTON TASHABBUSLARI // ORIENSS. 2025. №6. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/markaziy-osiyo-transport-tizimini-rivojlantirish-siyosatida-o-zbekiston-tashabbuslari> (дата обращения: 23.05.2026).
5. World Bank. Trade Expansion through Market Connection: The Central Asian Markets of Kazakhstan, Kyrgyz Republic, and Tajikistan. – Washington, D.C.: World Bank, 2011. – 96 p.
6. OECD/ITF. Enhancing Connectivity and Freight in Central Asia. – Paris: OECD Publishing, 2019. – 136 p.
7. Eurasian Development Bank. The Economy of Central Asia: A Fresh Perspective. – Almaty: Eurasian Development Bank, 2022. – 96 p.
8. Asian Development Bank. CAREC 2030: Connecting the Region for Shared and Sustainable Development. – Manila: Asian Development Bank, 2017. – 60 p.
9. N. Yoshino, B. Huang, D. Azhgaliyeva, Q. Abbas (eds.). Developing Infrastructure in Central Asia: Impacts and Financing Mechanisms. – Tokyo: Asian Development Bank Institute, 2021. – 273 p.
10. CAREC Institute. Corridor Performance Measurement and Monitoring Annual Report 2023. – Urumqi: CAREC Institute, 2023. – 86 p.
11. Asian Development Bank. Asian Economic Integration Report 2024: Decarbonizing Global Value Chains. – Manila: Asian Development Bank, 2024. – 244 p.

muhandislik **& iqtisodiyot**

*ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal*

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. May. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100